

ULUSLARARASI
KADIN VE HUKUK SEMPOZYUMU

TÜRKİYE
BAROLAR BİRLİĞİ

GAZİ ÜNİVERSİTESİ
HUKUK FAKÜLTESİ

KADIN VE HUKUK

KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA KAMU HİZMETİNE GİRİŞTE VE YÜKSELMEDE KADINLARA POZİTİF AYRIMCILIK UYGULANMASI

Arş. Gör. Kamile TÜRKÖĞLU ÜSTÜN[□]

Anayasa'nın 10'uncu maddesine 2004 yılında eklenen “Kadınlar ve erkekler eşit haklara sahiptir. Devlet, bu eşitliğin yaşama geçmesini sağlamakla yükümlüdür” ve 2010 yılında eklenen “Bu maksatla alınacak tedbirler eşitlik ilkesine aykırı olarak yorumlanamaz” hükümleri hukuki anlamda kadın erkek eşitliğine vurgu yaparak; fiili hayattaki eşitsizliğin kabul edilip devlete bu eşitsizliği gidermeye yönelik tedbirler almak konusunda bir görev vermiştir. Türkiye aynı zamanda 1986 yılından beri Kadına Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'ne (CEDAW) taraftır. Bu sözleşme taraf devletlere kadınlara karşı ayrımı ortadan kaldıracı bir politika izleyerek çeşitli geçici veya özel tedbirler alma ve yasal düzenlemeler yapma ödevi vermiştir. Ancak aradan geçen yıllar içerisinde Türk mevzuatında “fiili olarak” kadın-erkek eşitliğini sağlamaya yönelik nerdeyse hiçbir düzenleme yapılmamıştır. Türkiye'de kadınlar birçok alanda olduğu gibi kamu hizmetine girişte ve yükselmekte erkeklerin çok gerisindedir.

Devlet artık harekete geçerek pozitif ayrımcılık uygulamalarıyla kadın-erkek eşitliğini fiiliyata geçirmelidir. Bu konuya ilişkin atılacak ilk adımlardan biri kamu hizmetine girişte ve yükselmekte kadınlara kota uygulanması olmalıdır. Kadın-erkek eşitliği konusunda Türkiye'ye oranla çok daha iyi konumda olan Avrupa ülkelerinde yıllardır kadınların kamu hizmetine girişte ve yükselmesinde kota uygulaması yapılmaktadır. Kota uygulaması ile kamu hizmetine girişte ve yükselmekte adaylardan aynı özelliklere sahip olanlar arasında kadın olanlara belli bir oranda öncelik verilerek kadınların erkeklerle eşit düzeyde temsil edilmesi sağlanmaktadır. Avrupa Birliği de iş yaşamında kadın-erkek eşitliğinin sağlanmasına yönelik birçok direktif yayınlayarak üye devletlere iç hukuklarında bu yönde pozitif adım atma yükümlülüğü vermiştir. Kamu hizmetine girişte kota uygulaması özellikle Almanya'da başarılı bir şekilde uygulanmış ve bu uygulamalar Avrupa Adalet Divanı (AAD)'nın içtihatlarıyla AB hukukuyla uyumlu bir şekilde yorumlanmıştır.

Bildiride Almanya, Avusturya gibi bazı Avrupa ülkelerindeki kota uygulamalarının özellikleri ve AAD'nin konuya ilişkin kararları incelenerek kamu hizmetine girişte ve yükselmekte kadınlara kota uygulanmasının Türkiye'de kadın-erkek eşitliğini sağlanmada yararlı olup olmayacağı tartışılacaktır.

[□] Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi İdare Hukuku Ana Bilim Dalı Araştırma Görevlisi, kamileturkoglu@gmail.com